С Т А Н О В И Щ Е

от професор д.н. Севдалина Илиева Димитрова,
тел. +359 887 395 307; sevdalinaid_bg@mail.bg
Регистрационен номер 45970 в регистър за научната дейност - https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/14061;
Регистрационен номер 14061 в регистъра на академичния състав - https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/14061;
Област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана
Професионално направление 9.1. Национална сигурност
Научна специалност 05-02-24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (отбрана и национална сигурност)"

на дисертационен труд, разработен от доцент д-р Дмитро Игорович Прокопович - Ткаченко

на тема: „Организационно-управленски механизми за информационна и киберсигурност на държавата в условята на хибридни заплахи"

представен за придобиване на научна степен „доктор на науките"
в Област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана"
Професионално направление 9.1. „Национална сигурност"

Научното жури е назначено със заповед № 004/03.09.2026 г. на ректора на Академия по национална и информационна сигурност, гр. Пловдив

2026 ГОДИНА

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научно-приложно отношение

Съвременният дигитализиран свят е съпътстван от множество киберзаплахи от различно естество за сигурността на всяка страна, обстоятелство, което само по себе си, се явява сериозно изпитание. С особена значимост се открояват хибридните заплахи, пораждащи сериозни изпитания за системата за национална сигурност. В нейния широкобхватен спектър все по-голямо значение придобиват информационната и киберсигурността, изведени като ключови политики за системата за национална сигурност и разкриват широко поле за научни изследвания. На това основание повече от всякога възниква необходимостта от създаването на научно и практически обоснована рамка на организационно-управленските механизми за информационна и киберсигурност в условия на хибридни заплахи, която да допринесе до повишаване ефективността на държавната политика в тази насока. А това само по себе си поражда актуалността на дисертационния труд, разработен и представен от доц. д-р Дмитро Ткаченко и постигнатата научна новост с него, с което се запълва съществена празнота в научното познание в областта на сигурността и отбраната.

Научните търсения на автора на дисертационния труд са провокирани от цифровата трансформация на всички нива на държавно управление, обвързани чрез информационно-комуникационни системи, чието използване е подложено на редица рискове от кибератаки от различно естество. Това по естествен път предполага търсенето на пътища за разрешаване на научния проблем, обоснован и изведен в дисертационния труд.

Дисертационният труд е в пълно съответствие на темата с основното му съдържание с дефинирани цел, обект и предмет на научното изследване, обоснованост на изследователската теза и научна хипотеза. Защитимостта на научноизследователската цел е посредством конкретизираните научноизследователски задачи, с насоченост към теоретико=методологическите основи на организационно-управленксите механизми на информационната и киберсигурнот в условия на хибридни заплахи, създаването на концептуален модел на „Интегрирана държавна киберустойчивост (ИДКУ“ и методология за неговото оценяване и практическо внедряване. На това основание обект на научните търсения на доц. д-р Ткаченко е системата за информационна и киберсигурност на държавата в услоия на хибридни заплахи. Предмет на научните изследвания е състоянието и развитито на политиките за информационна и киберсигурност в контекста на системата за сигурност чрез формирането

на ИДКУ като възможност за повишаване на ефективността на единната национална политика за киберсигурност.

Дисертационният труд се отличава с яснота и логика на изследванията, с аналитичен и концептуален стил на изложение, приложение на широк спектър от общонаучни, специално-научни, експертно-аналитични, социологически и приложни методи и инструментариума на структурно-функционалния и институционалния анализ за обособяване на йерархията на ИДКУ. Предложени са научни решения с практико-приложен характер на концептуалната платформа на ИДКУ.

2. Степен на познаване на състоянието на проблема

За постигането на целта на изследването, решимостта на научноизследователските задачи и защитимостта на научните и научно-приложни резултати и приноси в дисертационния труд, доц. д-р Ткаченко проучва и коректно използва значима информационна и емпирична база, състояща се от нормативно-правните актове на Република България, документите на Европейския съюз и НАТО, международните стандарти ISO/IEC и NIST, аналитичните доклади на ENISA, Microsoft, Mandiant, EEAS, CISA, Hybrid CoE, NATO CCDCOE, сравнителните казуси на Естония, Полша, Румъния, Украйна и други държави, резултатите от експертни, социологически и разчетни процедури, както и публикациите, монографичните трудове, патентите, охранителните документи и НИР на автора – общо 321 библиографски позиции. Доказуемостта на изводите, резултатите и личните приноси в дисертационния труд е посредством сполучливата симбиоза на теоретико-научно, емпирично и практико-познавателно проучване на изследваната проблематика, подкрепена с необходимите доказателствени и илюстративни материали – 43 таблици, 46 фигури.

3. Съответствие на избраната методика с изследователката цел

Дисертационният труд е структуриран в съответствие с формулираната научноизследователска цел, избраната методика и инструментариум в хронологичен и съдържателен ред. Съдържанието на научния труд е представено в две части. В съдържанието на първата част на дисертационния труд се включват увод, първа, втора и трета глави в обем 354 стр, а във втора част са изложени глава четвърта и пета, заключение, литература в общ обем от 283 страници. Общ обем на дисертационния труд – 637 стр.

Използваната методология за постигане на целта и решимостта на научноизследователските задачи на дисертационния труд обхваща общите

на научното познание теоретични и емпирични методи – системен подход, сравнително-правен метод, структурно-функционален, институционален, риск-ориентиран анализ, SWOT- анализ, GAP, PESTEL анализ, анализ на йерархиите, сценариен анализ. Впечатляващ е използваният арсенал от аналитичния инструментариум и инструментариума на емпиричното и социологическото изследване. Приложен е смесен дизайн – стандартизирано анакетиране и полуструктуирани дълбочинни интервюта с 245 специалисти.

Съжденията на автора са в посока от общото към частното, като всяка отделна глава надгражда предходната. Отделните съставни части на дисертационния труд са разработени в логическа последователност, с необходимата аналитичност, проучване, приложена авторова методология за оценяване и валидиране на концептуалния модел ИДКУ. Предложеният авторов модел ИДКУ е в подкрепа на доказуемостта на целта на дисертационния труд и на авторовата теза.

Предложеният дисертационен труд съответства като научна разработка на законовите изисквания за присъждане на научната степен „доктор на науките".

4. Кратка аналитична характеристика на естеството и оценката на достоверността на материала, върху който се извеждат приносите на дисертационния труд

Дисертационният труд на доцент доктор Ткаченко е разработен на основата на достоверна правна, документална и социологическа информация, която коректно, аналитично и критично е използвана за целите на научните изследвания.

5. Научни и научно-приложни приноси

Задълбоченото познаване и творческото адаптиране на съвременни научни теории, правно-регулаторни актове и публикации по изследваната проблематика са в подкрепа на научните и научно-приложните приноси от научните търсения на автора.

Емпиричните и социологическите изследвания и анлизи в дисертационния труд, позволяват да се систематизират научните и научно-приложните приноси от научноизследователските търсения на автора. Приемам претенциите на автора за такива и се солидаризирам с предложените от него.

5.1. Научни приноси:

5.1.1. Доразвити са теоретичните постижения относно цифровата трансформация на националната сигурност, в рамките на които информационното и кибернетичното измерение се проявяват като всеобхватни компоненти на държавната устойчивост.

5.1.2. Усъвършенствани са понятийно-категориалният апарат, оценяването на реалната управленска зрелост и системата от технически, организационни, кадрови, правни, комуникационни и международни показатели.

5.1.3. Генерирано е ново знание за научно обоснована интегграна държавна киберустойчивост като седемслойна организационно-управленска архитектура и инструментариум за развитие на единна национална политика за киберсигурност.

5.1.4. Киберустойчивостта на критичните комуникационно-информационни системи и мрежи научно е обоснована като самостоятелна управленска категория на националната сигурност.

5.1.5. Формирана е многокомпонентна методология за оценяване и валидиране на ИДКУ на основата на приложимия аналитичен инструментариум.

5.2. Научно-приложни приноси

5.2.1. Доказана е научно-експертната платформа на извършените изследвания за киберустойчиво държавно управление.

5.2.2. Разработени са операционна матрица на хибридните заплахи и механизъм за междуведомствена координация на основата на ситуационна осведоменост, кризисни протоколи и взаимодействие.

5.2.3. Научно обоснован е Кибер-разузнавателен и иновационен център (КРИЦ) като институционално координационно-аналитично ядро и е предложен национален MISP-базиран механизъм за обмен на индикатори за компрометация.

5.2.4. Разработен е авторов концептуален модел „Интегрирана държавна киберустойчивост (ИДКУ)“, който осигурява системно съчетаване на стратегическо, институционално, оперативно-координационо, технологично, човешко, правно и международно ниво на управление, явяващ се практически инструмент за развитие и усъвършенстване на държавната политика за киберсигурност.

5.2.5. Разработена е практическа пътна карта за 2026–2030 г. с нормативно-правни, институционални, оперативно-технически, образователно-кадрови и международни мерки.

Научните и научноприложните изследователски приноси в дисертационния труд се градят на задълбоченото познаване и творческото адаптиране на съвременни научни теории и аналитични разчети на реална база данни.

6. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Предложеният дисертационен труд, създадената и верифицирана теория за ефективно управление на държавната киберустойчивост, методлогията за оценка и валидиране на ИДКУ, разработената матрица на хибридните заплахи, обосноваността на КРИЦ и национален MISP-базиран механизъм за обмен на информация, разработването на пътна карта за внедряване на ИДКУ в периода 2026-2030 г., са лично дело на доцент доктор Дмитро Ткаченко. Основната част от разглежданите идеи, подходи и решения представляват оригинални разработки, представени на широката аудитория за първи път или са нова интерпретация на вече известни, с отчитане влиянието на променящите се условия и фактори за информационна и киберсигурност.

Основание за това е научно-литературната осведоменост и компетентност на автора, която не търпи възражения, а похвали за стремежа да бъдат компилирани, анализирани, интерпретирани литературни, нормативни и справочни източници, социологически изследвания, електронни сайтове, досегашни научни мнения и изследвания по научния проблем в процеса на тяхното многообразие и противоречиво развитие.

7. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Резултатите от научните търсения на автора в настоящия труд са популяризирани в редица публикации в страната и в чужбина, което е в потвърждение на дългогодишната, последователна, задълбочена, надграждаща научноизследователска дейност на доцент доктор Ткаченко в областта на информационната и киберсигурност в условия на хибридни заплахи. В подкрепа на това ми твърдение са представените 73 публикации в национални и международни научни издания с научно рецензиране с характер на монографии (8 бр.), глави от колективни монографии, научни статии, пряко кореспондиращи с темата на дисертационния труд, 4 от които са публикувани в Scopus, 13 патента. Значимостта на публикациите се потвърждава от установените 126 цитирания и h-index 7. Количеството на публикациите е достатъчно и представително за научна степен „доктор на науките“ и покрива минималните изисквания за придобиване на научна степен „доктор на науките“ на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане. Така представените публикации покриват 1900,99 точки по отделните показатели на минималните национални изисквания, при изискуеми за научна степен „доктор на науките“ - 350 точки .

В хода на прочита на дисертационния труд не са установени случаи на плагиатство. Не са и постъпили сигнали за плагиатство.

8. Използване на резултатите от дисертационния труд

Значимостта на научните и научно-приложните приноси за теорията и практиката на информационната и киберсигурност на държавата в услоия на хибридни заплахи е неоспорима.

9. Мотивирани препоръки за бъдещо използване на научните и научно-приложните приноси

Предложеният дисертационен труд с обоснованите в него научни и научно-приложни приноси е препоръчително да се използва в образователния процес и в практиката на информационната и киберсигурност на държавата.

Резултати от изследването в дисертационния труд могат да послужат като методологическа база за разработването на редица научноизследователски трудове.

10. Оценка за автореферата

Авторефератът съдържа основните проблеми и начините за тяхното решение, посочени в дисертационния труд. Той дава пълна представа за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите научни и научно-приложни резултати и приноси, в подкрепа на защитимостта на научноизследователския проблем на информационната и киберсигурност, като подсистема на системаата за национална сигурност.

11. Критични бележки

Към дисертационния труд на доцент доктор Ткаченко нямам критични бележки.

Заключение

Дисертационният труд на тема „Организацинно-управленски механизми за информационна и киберсигурност на държавата в условията на хибридни заплахи“, разработен от доцент доктор Дмитро Ткаченко е завършен, задълбочен, оформен научен труд по изключително актуален проблем, произтичащ от необходимостта за защита на информационната и киберсигурност на държавното управление на всички нива в условия на засилени хибридни заплахи, съдържащ значими за теорията и практиката научни и научно-приложни резултати и приноси. Същите са лично дело и в подкрепа на способността на автора самостоятелно да разработва важни за теорията и практиката на сгурността проблеми, свързани с информационната и киберсигурност и повишаване на ефективността на държавното управление в дигитализирана и динамична среда на сигурност.

Това ми дава основание за **положителна оценка** и считам, че дисертационният труд ще бъде високо оценен от непредубедения читател и може да послужи като база за бъдещи изследвания.

Дисертационният труд отговаря на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и нормативната уредба на АНИС-гр. Пловдив. С убеденост

предлагам на уважаемите членове на научното жури да се присъди на доцент доктор Дмитро Прокопович - Ткаченко научната степен **"доктор на науките"** за разработения дисертационен труд на тема „Организационно-управленски механизми за информационна и киберсигурност на държавата в условията на хибридни заплахи", представен за придобиване на научна степен "доктор на науките", в област на висшето образование 9. "Сигурност и отбрана", професионално направление 9.1. „Национална сигурност".

02.10.2026 г.
Велико Търново

Член на научното жури:
проф. д.н. Севдалина Димитрова